

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS DĖL LIETUVOS INOVACIJŲ 2010–2020 METŲ STRATEGIJOS

2010 m. vasario 17 d. Nr. 163
Vilnius

Įgyvendindama Valstybės ilgalaikės raidos strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187 (Žin., 2002, Nr. [113-5029](#)), ir Nacionalinę Lisabonos strategijos įgyvendinimo 2008–2010 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. spalio 1 d. nutarimu Nr. 1047 (Žin., 2008, Nr. [124-4718](#)), Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

1. Pritarti Lietuvos inovacijų 2010–2020 metų strategijai (pridedama).
2. Pavesti Ūkio ministerijai kartu su Švietimo ir mokslo ministerija:
 - 2.1. iki 2010 m. liepos 1 d. parengti ir patvirtinti Lietuvos inovacijų 2010–2020 metų strategijos įgyvendinimo 2010–2014 metų priemonių planą;
 - 2.2. iki 2014 m. sausio 1 d. parengti ir patvirtinti Lietuvos inovacijų 2010–2020 metų strategijos įgyvendinimo 2014–2017 metų priemonių planą;
 - 2.3. iki 2017 m. sausio 1 d. parengti ir patvirtinti Lietuvos inovacijų 2010–2020 metų strategijos įgyvendinimo 2017–2020 metų priemonių planą.
3. Pavesti Ūkio ministerijai kartu su Švietimo ir mokslo ministerija koordinuoti Lietuvos inovacijų 2010–2020 metų strategijos įgyvendinimą.

Ministras Pirmininkas

Andrius Kubilius

Ūkio ministras

Dainius Kreivys

LIETUVOS INOVACIJŲ 2010–2020 METŲ STRATEGIJA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos inovacijų 2010–2020 metų strategija (toliau – ši strategija) – ilgalaikis strateginio planavimo dokumentas, nustatantis Lietuvos inovacijų srities viziją, tikslus, uždavinius ir siektinus rezultatus iki 2020 metų. Šios strategijos paskirtis – sutelkti ir efektyviai valdyti valstybės išteklius – kurti konkurencingą, naujausiomis technologijomis ir kvalifikuotais žmogiškaisiais ištekliais grindžiamą žinių ekonomiką.

2. Ši strategija parengta vadovaujantis Valstybės ilgalaikės raidos strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187 (Žin., 2002, Nr. [113-5029](#)), Nacionaline Lisabonos strategijos įgyvendinimo 2008–2010 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. spalio 1 d. nutarimu Nr. 1047 (Žin., 2008, Nr. [124-4718](#)), Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2008 m. gruodžio 9 d. nutarimu Nr. XI-52 (Žin., 2008, Nr. [146-5870](#)), mokslo, technologijų ir inovacijų plėtros nuostatomis.

3. Šioje strategijoje vartojamos sąvokos:

Inovacija – procesas, kai naujomis idėjomis atsiliepiama į visuomeninius ir ekonominius poreikius ir kuriami nauji produktai, paslaugos ar verslo ir organizaciniai modeliai, kurie sėkmingai pateikiami į esamas rinkas arba geba sukurti naujas rinkas.

Inovacijų sistema – tarpusavyje susijusių organizacijų, jų sąveikos ryšių ir priemonių visuma.

Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė (socialinė, kultūrinė) plėtra (toliau – MTEP) – sisteminga kūrybinė gamtos, žmogaus, kultūros ir visuomenės pažinimo veikla ir jos rezultatų naudojimas.

Kūrybinė visuomenė – nematerialinių vertybių gamybos visuomenė, kurios ištekliai – žinios, o rezultatas – informacija.

Kūrybingumas – kompleksas asmenybės savybių, leidžiančių produktyviu darbu pasiekti originalių, visuomeniškai reikšmingų, kokybiškai naujų veiklos rezultatų; tai proto (mentalinis) ir socialinis procesas, apimantis naujų idėjų ir koncepcijų arba naujų ryšių ir sąveikų tarp žinomų idėjų ir koncepcijų atradimą.

Verslumas – asmens mąstymo būdas ir socialinė, vadybinė ir kitokia kompetencija, leidžianti turimas žinias pritaikyti kasdieniam savo gyvenimui, t. y. konkretūs gebėjimai, teikiantys galimybę ne tik organizuoti savo verslą, bet ir priimti riziką už padarytus sprendimus.

4. Kitos šioje strategijoje vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose.

II. ESAMOS INOVACIJŲ SRITIES SITUACIJOS ANALIZĖ

5. Šiuo metu šalies ekonomika paveikta pasaulinio ekonomikos nuosmukio ir finansų krizės. Įveikti krizę, skatinti ekonomiką atsigauti gali inovacijos. Nauji produktai, technologijos, procesai, verslo modeliai, organizacinės struktūros didintų įmonių konkurencingumą tiek vidaus, tiek užsienio rinkose. Daugelyje išsivysčiusių valstybių inovacijos jau seniai – pagrindinis ekonominio augimo variklis, leidžiantis pasiekti didelį verslo našumą ir pelningumą, sparčiai gerinantis piliečių gyvenimo kokybę.

6. Lietuvos ūkio struktūra nėra moderni. Žemės ūkyje sukuriama daugiau pridėtinės vertės nei daugumoje Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybių. Ekonomikos dalis, kurią sudaro paslaugos, pastarąjį dešimtmetį mažai kito – ji vis dar šiek tiek daugiau nei 60 procentų šalies bendrojo vidaus produkto (toliau – BVP), o ES valstybių vidurkis – daugiau kaip 70 procentų BVP. Šalies pramonėje vyrauja tradicinė gamyba, orientuota į žaliavų perdirbimą naudojant vidutinio pažangumo ir nepažangias technologijas. Gamyba naudojant pažangiąsias ir vidutinio pažangumo technologijas sudaro tik penktadalį Lietuvos išgaunamosios ir apdirbamosios pramonės pardavimo (1 priedas). Dauguma Lietuvos pramonės sektorių konkuruoja su menko arba vidutinio ekonominio išsivystymo valstybių pramone, taigi turi nedaug pranašumų.

7. Šalies prekių ir paslaugų eksportas pastaraisiais metais didėjo (2006 metais – 48,8 mlrd. litų, 2007 metais – 53,3 mlrd. litų, 2008 metais – 66,9 mlrd. litų). Eksporto dalis, kurią sudaro pažangiųjų ir vidutiniškai pažangių technologijų pramonės sukurta produkcija, kasmet irgi didėjo, tačiau nepakankamai, kad būtų pasiektas ES valstybių vidurkis. Europos Bendrijų statistikos tarnybos (toliau – Eurostatas) duomenimis, 2006 metais šių sektorių sukurta produkcijos eksportas sudarė 33,1 procento, o ES valstybių vidurkis siekė 48,1 procento. Daug žinių reikalingos rinkų paslaugos sudarė tik 13,8 procento paslaugų eksporto (ES valstybių vidurkis – 48,7 procento).

8. Pagal darbo našumą mūsų šalis vis dar gerokai atsilieka nuo daugumos ES valstybių narių. Eurostato duomenimis, Lietuvos ūkyje per vieną darbo valandą sukurta pridėtinė vertė kasmet didėja, tačiau 2008 metais ji sudarė tik 61,5 procento ES valstybių vidurkio. Žemi kuriamos pridėtinės vertės rodikliai iš dalies susiję ir su menkai išplėtotu šalies pažangiųjų ir vidutiniškai pažangių technologijų sektoriumi.

9. Europos inovacijų švieslentės (angl. *European Innovation Scoreboard*) 2008 metų duomenimis, Lietuvos suminis inovatyvumo indeksas (toliau – SII) – 0,29, o ES-27 valstybių vidutinis SII – 0,47. Pagal SII Lietuva lenkia tik Rumuniją, Latviją ir Bulgariją. Lietuvos SII atsilikimą nuo kitų valstybių lemia per mažas MTEP finansavimas (2007 metais Lietuvoje tam skirta 0,82 procento, o ES – 1,85 procento BVP) ir pramoninės nuosavybės apsaugos rodikliai (2005 metais 1 mln. gyventojų Lietuvoje teko 1,3 Europos patento ir tik 0,5 patento pagal Patentinės kooperacijos sutartį, o ES valstybėse – 105,7 Europos patento ir 52,2 patento pagal Patentinės kooperacijos sutartį).

10. Skatindamas privačias investicijas į MTEP ir inovacijas, Lietuvos Respublikos Seimas 2008 m. balandžio 10 d. priėmė Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 2, 12, 13, 17, 18, 21, 23, 26, 28, 30, 31, 38¹, 47, 50 straipsnių, 1, 3 priedėlių pakeitimo bei papildymo ir įstatymo papildymo 17¹ straipsniu įstatymą (Žin., 2008, Nr. [47-1749](#)), kuriuo įmonėms leista tris kartus iš pajamų atskaityti įmonių sąnaudas MTEP. Taip pat leista per trumpesnę laikotarpį nurašyti į sąnaudas MTEP veiklai naudojamą ilgalaikį turtą. 2008 m. gruodžio 18 d. Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 2, 5, 12, 34, 38², 41, 58 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir įstatymo papildymo 40¹ straipsniu ir IX¹ skyriumi įstatyme (Žin., 2008, Nr. [149-6000](#)) nustatytos pelno mokesčio lengvatos įmonėms, investuojančioms į esminį technologinį atsinaujinimą: tokios įmonės iki 50 procentų gali sumažinti apmokestinamąjį pelną.

11. Šalies mokslinių tyrimų sistema pastaraisiais metais įgijo ekstensyvios plėtros požymių. Tai iš dalies lėmė neatitikusi rinkos poreikių mokslinių tyrimų infrastruktūra, ES struktūrinių fondų pirmojo etapo fragmentuotos investicijos ir formalių mokslinės veiklos vertinimo kriterijų vyravimas. Mokslinių tyrimų konkursinio finansavimo principas pradėtas plačiau taikyti tik 2008 metais, pertvarkius Lietuvos mokslo tarybą ir įteisinus ją kaip mokslo programų finansuotoją, todėl mokslinių tyrimų lygis pernelyg atsilikęs ne tik nuo pirmaujančių valstybių, bet ir dalies naujųjų ES valstybių. Menkai išplėtotą laboratorijų infrastruktūrą, smulkios mokslininkų grupės, taigi dažnai pritrūksta gebėjimų inicijuoti stambesnius ES bendrosios programos projektus ir jiems vadovauti. Lietuvių mokslininkai, įgiję mokslinį laipsnį užsienio universitetuose, vadovavę tyrimų projektams viešosiose ir privačiose struktūrose, dėl menko konkursinio finansavimo, nepatrauklių karjeros sąlygų, sudėtingų administracinių procedūrų, uždarų hierarchinių struktūrų dažnai į Lietuvos institucijas negrįžta. Dėl menko verslo įmonių inovatyvumo ir orientavimosi į mokslo tyrimų inovacijoms rėmimą darbo vietų pasiūla versle tokios kvalifikacijos specialistams irgi menka. Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenimis, 2007 metais Lietuvoje MTEP veikloje dalyvavo 18,5 tūkst. darbuotojų, iš jų 6,3 tūkst. turėjo mokslo laipsnį ar pedagoginį vardą. Pagal MTEP darbuotojų skaičių Lietuva mažai atsilieka nuo ES valstybių vidurkio (Eurostato duomenimis, 2007 metais 1 000 darbo jėgos Lietuvoje teko 11,5, ES – 14,6 MTEP srities darbuotojo). Dauguma MTEP srities darbuotojų dirba Lietuvos aukštojo mokslo ir valdžios institucijose, verslo sektoriuje 2007 metais dirbo tik 13,7 procento MTEP srities darbuotojų. Daugelyje ES valstybių verslo sektoriuje dirba kur kas daugiau MTEP srities darbuotojų (2007 metais ES valstybių vidurkis – 42,3 procento).

12. Didesnes finansinių paskatų inovacijoms versle plėtros galimybes Lietuvai atveria 2007–2013 metų ES struktūrinė parama, kurios daugiau kaip pusę lėšų numatyta paskirstyti su Lisabonos strategija susijusiems tikslams įgyvendinti. Kaip rodo pasaulio patirtis, be finansinių paskatų sistemos, ne mažiau svarbu turėti tinkamai veikiančią inovacijų paramos infrastruktūros įstaigų tinklą. Inovacijų plėtrą turėtų skatinti ir Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje kuriami integruoti mokslo, studijų ir verslo centrai (slėniai). Įgyvendinant 4 jungtinių tyrimų programas, bus koordinuojama mokslinių tyrimų plėtra tam tikruose sektoriuose: gamtos

išteklių ir žemės ūkio, biomedicinos ir biotechnologijų, medžiagų mokslo ir fizikinių bei cheminių technologijų, inžinerijos ir informacinių technologijų.

13. Siekiant kuo tinkamiau įgyvendinti ir koordinuoti inovacijų politiką, būtina įsteigti nuolatinę instituciją – Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūrą. Ją įsteigti numatyta Penkioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos programos III dalies „Septynių esminių permainų 2008–2009 metais planai“ 25 punkte.

14. Esama sudėtinga Lietuvos ekonominė būklė verčia keisti prioritetus: nuo tradicinės gamybos, orientuotos į žaliavų perdirbimą, nekilnojamojo turto ir techninės infrastruktūros ekonomiką, pereiti prie kūrybinės, intelektinės, didelę pridėtinę vertę kuriančios gamybos ir paslaugų.

Žmogiškųjų išteklių kūrybingumas ir verslumas lemia inovacijas, inovacijos lemia pridėtinės vertės sukūrimą rinkoje, visuomenės gerovę ir šalies konkurencingumą.

Kūrybinis darbas kuria didelę pridėtinę vertę ir suteikdamas ilgalaikį konkurencinį pranašumą sudaro sąlygas sparčiai augti pajamoms. Kūrybingumo ir su juo susijusio atsinaujinimo stoka gali skatinti stagnaciją, slopinti gebėjimą reaguoti į kultūros, verslo ir kitų sričių visuomenės gyvenimo aplinkybių kaitą, o tai mažina konkurencingumą.

Produktyvumą ir eksportą didintų tik plačiai diegiamos inovacijos.

III. INOVACIJŲ PLĖTROS STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ

15. Šiame skyriuje pateikiama apibendrinta išteklių analizė. Stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (toliau – SSGG) atskleistos atsižvelgiant į Lietuvos ekonomikos konkurencingumą ir pokyčius, skatinamus inovacijų plėtros.

16. Stiprybės:

16.1. Viešojo sektoriaus mokslinių tyrimų išlaidos 2000–2007 metais padidėjo iki 37,29 procento BVP ir dabar beveik siekia ES vidurkį.

16.2. MTEP srities darbuotojų skaičius nedaug atsilieka nuo ES vidurkio.

16.3. Eksporto potencialo ir apimties didėjimas pastaraisiais metais.

16.4. Glaudūs ekonominiai ryšiai su kitomis ES ir Europos ekonominės erdvės valstybėmis.

16.5. Lietuva pirmauja tarp ES valstybių narių pagal aukštąjį arba aukštesnįjį išsilavinimą turinčių gyventojų, taip pat socialinių, inžinerijos ir humanitarinių mokslų specialybes baigiančių asmenų (20–29 metų) skaičių.

16.6. Daug Lietuvos piliečių pastaruosius du dešimtmečius studijavo, įgijo mokslo laipsnių, stažavosi, kaupė unikalią profesinę patirtį pasaulio mokslo institucijose, privačiose bendrovėse.

16.7. Patvirtintos pelno mokesčio lengvatos įmonėms, investuojančioms į MTEP ir technologinį atsinaujinimą.

16.8. Išplėtota telekomunikacijos ir informacinės visuomenės paslaugų infrastruktūra (RAIN, el. parašas, 3,5G, didelė mobiliojo ryšio skverbtis).

17. Silpnybės:

17.1. Inovacijas plėtoja mažai įmonių, nepakankami jų mokslinių tyrimų, eksperimentinės (technologinės) plėtros ir inovaciniai gebėjimai.

17.2. Švietimo (vidurinės grandies, aukštosios mokyklos) sistema fragmentuota, studijų kokybė neatitinka šiandienos ūkio ir visuomenės poreikių.

17.3. Aukštojo mokslo ir tyrimų institucijų hierarchinis uždarumas, nepatraukli atlyginimų struktūra, menkos karjeros galimybės neleidžia į jas ateiti jauniems talentams, skatina protų nutekėjimą.

17.4. Verslo sektorius per mažai investuoja į MTEP.

17.5. Per mažai MTEP srities darbuotojų versle, ypač aukštųjų technologijų pramonėje.

17.6. Inovacijų sistema fragmentuota, silpni inovacijų sistemos dalyvių vidiniai ryšiai.

17.7. Gerokai atsiliekama nuo ES valstybių vidurkio pagal pramoninės nuosavybės apsaugos rodiklius (patentų skaičių, dizainą).

17.8. Mokslo tyrimų infrastruktūra fragmentuota, dalis jos neatitinka šiandienos reikalavimų.

17.9. Silpnai koordinuojama tarpinstitucinė veikla siekiant plėtoti mokslo ir verslo bendradarbiavimą ir įgyvendinti kryptingą inovacijų politiką, nėra institucijos, tiesiogiai atsakingos už mokslo ir verslo bendradarbiavimo plėtrą.

18. Galimybės:

18.1. Priimtas 2009 metais Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas (Žin., 2009, Nr. [54-2140](#)) sudarė sąlygas spręsti intelektinės nuosavybės klausimus, programiniu konkursiniu pagrindu finansuoti mokslinius tyrimus, skatinti mokslininkus imtis taikomosios veiklos.

18.2. Patvirtintos jungtinių tyrimų programos leis koordinuoti mokslinių tyrimų plėtrą ir užtikrinti tinkamą ES struktūrinių lėšų naudojimą.

18.3. Vykdamas mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) programas, per mokslo tyrimų institutų integraciją koncentruojamas mokslo potencialas, finansiniai ir moksliniai ištekliai, atnaujinama infrastruktūra, kuri veiks atviros prieigos principu.

18.4. Pasaulyje senkantys naftos, dujų ištekliai ir drauge didėjantis jų poreikis, šių išteklių koncentracija politiškai nestabiliose valstybėse, ekologijos problemos skatins ieškoti alternatyvių energijos šaltinių ir efektyviai naudoti energiją.

18.5. Bendros su ES įmonėmis ir mokslo institucijomis projektinės veiklos apimties didėjimas leis geriau pasinaudoti finansiniais ir intelektiniais ES ištekliais, perimti inovacijų sklaidos patirtį.

18.6. Plečiasi didesnės pridėtinės vertės produktų paklausa.

18.7. Verslo įmonių jungimasis į tarptautinius klasterius skatins inovacinės veiklos plėtrą.

18.8. Įsitraukiama į tarptautines mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (technologinės) plėtros programas.

18.9. Teikiama ES finansinė parama verslo inovacijoms 2007–2013 metais.

18.10. Intelektinis potencialas telkiamas mokslui imliuose verslo sektoriuose – formuojama ir plečiama viešoji ir privati MTEP infrastruktūra.

18.11. Plėtojamos tiesioginės užsienio investicijos, perimamos technologijos – įsigyjamos patento teisės, licencijos, semiamasi mokslinės ar gamybinės patirties, nepatentuočių techninių žinių (angl. *know-how*).

19. Grėsmės:

19.1. Lietuvai neatlaikant tarptautinės konkurencijos, iš jos išvyksta gambiausi studentai, doktorantai, mokslininkai.

19.2. Strateginių (ilgalaikių) inovacijų stoka.

19.3. Politinis nestabilumas ir dažnai nenuoseklus politinių sprendimų priėmimas.

19.4. Stipri ir nuolat tobulinama MTEP ir inovacijų infrastruktūra, stabili politika ir finansiniai išteklių išsivysčiusiose kaimyninėse valstybėse gali mažinti Lietuvoje kuriamos inovacijų sistemos pranašumą konkuruojant dėl verslo investicijų.

19.5. Prasta mokslinių tyrimų, technologinės plėtros kokybė, siauras jų rezultatų taikymas versle gali didinti esamas įmonių konkurencingumo problemas ir kelti naujų problemų.

19.6. Brangstanti kvalifikuota darbo jėga gali skatinti geriausiuosius bendrojo lavinimo mokyklų mokinius toliau rinktis populiarias specialybes, mažinti inžinerinių ir gamtos mokslų specialybių populiarumą, taigi ir kvalifikuotos darbo jėgos pasiūlą potencialiems investuotojams.

19.7. Brazilijos, Rusijos, Indijos, Kinijos, kitų Azijos valstybių MTEP ir inovacijų sektoriaus bei ekonomikos konkurencingumo augimas.

19.8. Lietuvos įmonių tarptautinio konkurencingumo mažėjimas.

20. Atsižvelgiant į aptartą inovacijų būklę ir atliktą SSGG analizę, šioje strategijoje daugiausia dėmesio skiriama šioms esminėms, tiesiogiai Lietuvos inovatyvumą veikiančioms problemoms:

20.1. per menką žmogiškųjų išteklių ir materialinės bazės kokybę;

20.2. kūrybingumo ir verslumo stoką privačiame ir viešajame sektoriuose;

20.3. sisteminio požiūrio į inovacijas stoką, menką tarpinstitucinę bendradarbiavimo kultūrą, verslo ir mokslo bendradarbiavimo tradicijų stygių.

IV. INOVACIJŲ PLĖTROS VIZIJA, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

21. Šios strategijos vizija: Lietuvos ekonomikos pagrindas – didelės pridėtinės vertės produktų gamyba ir paslaugos, jos konkurencingumą globalioje rinkoje lems inovatyviam verslui palanki aplinka; švietimo, mokslo, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros

sistema, sąveikaudama su verslu, padės ugdyti kūrybingą visuomenę, kurs aukšto lygio žinių bazę naujovėms.

22. Šios strategijos tikslas – kurti kūrybingą visuomenę, sudaryti sąlygas plėtoti verslumą ir inovacijas.

23. Nustatomi šie inovacijų plėtros tikslai ir uždaviniai:

23.1. didinti Lietuvos integraciją į globalias rinkas („Lietuva be sienų“);

23.1.1. stiprinti žinių bazę, plėtoti tarptautinio lygio integruotus mokslo, studijų ir verslo centrus (slėnius);

23.1.2. aktyviai dalyvauti kuriant Europos mokslinių tyrimų erdvę;

23.1.3. skatinti verslo tinklaveiką ir prisijungimą prie tarptautinių inovacijų tinklų;

23.1.4. dalyvauti įgyvendinant tarptautines iniciatyvas (Baltijos jūros regiono strategija, Europos technologijų instituto kuriamos Žinių ir inovacijų bendrijos, Europos kosmoso agentūros veikla ir kita);

23.1.5. plėtoti didelės pridėtinės vertės produktų ir paslaugų eksportą ir verslo internacionalizaciją;

23.1.6. skatinti tiesiogines užsienio investicijas į didelės pridėtinės vertės produktus ir paslaugas;

23.2. ugdyti kūrybingą ir inovatyvią visuomenę:

23.2.1. kurti kūrybingumą ir inovatyvumą skatinančią švietimo ir aukštojo mokslo sistemą;

23.2.2. skatinti įvairių lygmenų ugdymo ir privataus sektorių verslumą;

23.2.3. skatinti mokymąsi visą gyvenimą;

23.3. plėtoti įvairias inovacijas:

23.3.1. skatinti technologines, netechnologines, socialines, viešąsias inovacijas;

23.3.2. skatinti didelį augimo potencialą turinčias įmones;

23.3.3. skatinti inovacijas, orientuotas į paklausą ir vartotojų poreikius;

23.3.4. didinti mažų ir vidutinių įmonių prieinamumą prie įvairių finansavimo šaltinių;

23.3.5. sudaryti sąlygas komercinti mokslinius tyrimus – kurti reikiamą infrastruktūrą (technologijų perdavimo centrai) ir teisinius mechanizmus;

23.3.6. plėtoti efektyvius verslo ir mokslo bendradarbiavimo mechanizmus, bendrų verslo ir mokslo projektų rėmimo schemas;

23.4. diegti sisteminių požiūrį į inovacijas;

23.4.1. užtikrinti tarpinstitucinį koordinavimą įgyvendinant valstybės inovacijų strategiją;

23.4.2. pertvarkius mokslinių tyrimų institutus, stiprinti jų bendradarbiavimą su verslu;

23.4.3. stiprinti mokslo, studijų ir verslo sąveiką;

23.4.4. įsteigti Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūrą – institucinę struktūrą, atsakingą už verslo ir mokslo bendradarbiavimą;

23.4.5. užtikrinti periodinį (kas 2 metai) tarptautinį Lietuvos inovacijų sistemos ir viešojo sektoriaus valdymo reformų vertinimą.

24. Kadangi nė viena valstybė negali pirmauti visose srityse, svarbu pasirinkti ūkio sektorius, kuriuose Lietuva galėtų geriausiai pritaikyti ribotus išteklius ir pasiekti optimaliausių rezultatų. Perspektyviausiais Lietuvoje turėtų būti laikomi sektoriai, kuriantys didelę pridėtinę vertę, turintys kritinį kiekį aukštos kvalifikacijos žmogiškojo potencialo, plėtros potencialą rinkoje ir galimybių didinti produktyvumą. Taigi tikėtina, kad ateityje Lietuvos ekonomikos augimą ir toliau turėtų lemti tradicinės ūkio šakos, tačiau jų konkurencingumas pasaulinėje rinkoje priklausys nuo to, ar verslas suvoks pažangiųjų technologijų svarbą ir gebės pasinaudoti jų teikiamomis galimybėmis.

25. Didelę pridėtinę vertę kuria ir ganėtinai konkurencingi tarptautinėje rinkoje yra šie Lietuvos apdirbamosios pramonės sektoriai: maisto produktų ir gėrimų gamyba, medienos ir medinių dirbinių gamyba, baldų gamyba, tekstilės gaminių gamyba, chemikalų, chemijos produktų ir cheminio pluošto gamyba. Pažangiųjų ir vidutiniškai pažangių technologijų pramonė turėtų padėti tradicinei pramonei virsti inovatyvia vartojimo produktų pramone. Lietuvoje didelį potencialą turi biotechnologijų, lazerių technologijų sektoriai, elektros ir optinės įrangos pramonė. Perspektyvus informacinių ir ryšių technologijų sektorius. Didelę pridėtinę vertę sukuria ir tarptautinėje rinkoje konkurencingos transporto ir logistikos paslaugos, kurios turi didelį plėtros naudojant inovacijas potencialą.

26. Ypač daug dėmesio Lietuva turėtų skirti naujoms perspektyvioms ūkio sritims, kurios ateityje galėtų lemti šalies gerovę: švariosioms technologijoms, ateities energetikai, kūrybinei industrijai, gerovės ir sveikatingumo sritims (farmacija, medicinos ir sveikatingumo paslaugos, medicinos ir sveikatingumo įrangos, technikos ir reikmenų, ekologiškų žemės ūkio ir maisto produktų gamyba ir kita).

V. INOVACIJŲ SRITIES SIEKIAMI REZULTATAI (VERTINIMO KRITERIJAI)

27. Šios strategijos įgyvendinimo rezultatai bus vertinami pagal Europos inovacijų švieslentės (angl. *European Innovation Scoreboard*) rodiklius, kuriuos kasmet skelbia Europos Komisija (2 priedas).

28. Šios strategijos stebėsenai ir vertinimui atlikti bus naudojami oficialūs Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Eurostato ir OECD viešai skelbiami duomenys, taip pat gali būti naudojami sociologinių apklausų ir tyrimų duomenys.

29. Valstybės institucijos ir įstaigos, atsakingos už šios strategijos įgyvendinimą, pagal kompetenciją atsako už Europos inovacijų švieslentės rodiklių kaitos stebėseną.

VI. STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMAS IR ATSKAITOMYBĖ

30. Šią strategiją pagal kompetenciją įgyvendina šios strategijos įgyvendinimo priemonių plane nurodyti vykdytojai. Įgyvendinant šią strategiją, dalyvauja mokslo ir studijų institucijos, savivaldybės, socialiniai ir ekonominiai partneriai.

31. Ūkio ministerija, kartu su Švietimo ir mokslo ministerija rengdama šios strategijos įgyvendinimo priemonių planus, atsižvelgia į Lietuvos problemines sritis ir atitinkamus Europos inovacijų švieslentės rodiklius.

32. Šios strategijos įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą jos įgyvendinimo laikotarpiu kiekvienais kalendoriniais metais (2010–2020 metais) atlieka Ūkio ministerija kartu su Švietimo ir mokslo ministerija. Jos stebi šioje strategijoje nustatytų inovacijų srities vertinimo rodiklių kaitos tendencijas. Baziniais vertinimo metais laikomi 2008 metai.

33. Ūkio ministerijos ir Švietimo ir mokslo ministerijos kompetenciją atliekant šios strategijos įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą paskirstyti ir konkrečius už šios strategijos įgyvendinimą atsakingus vykdytojus nurodyti numatoma rengiamuose šios strategijos įgyvendinimo priemonių planuose.

34. Šiai strategijai vertinti Ūkio ministerija ir Švietimo ir mokslo ministerija gali kviestis išorės ekspertus, atlikti sociologines apklausas ir panašiai.

35. Šios strategijos įgyvendinimo priemonių planuose nurodyti atsakingi vykdytojai kasmet iki kovo 1 d. pagal kompetenciją teikia Ūkio ministerijai jos nustatytos formos informaciją apie šios strategijos įgyvendinimą praėjusiais kalendoriniais metais.

2
(1 priedas)

	2002 metais	2003 metais	2004 metais	2005 metais	2006 metais	2007 metais	2008 metais
pagrindinių metalų gamyba	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3	0,5
odos ir odos dirbinių gamyba	0,9	0,6	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2

Šaltinis – Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenys, Ūkio ministerijos skaičiavimai.

**LIETUVOS INOVACIJŲ 2010–2020 METŲ STRATEGIJOS RODIKLIAI PAGAL
EUROPOS INOVACIJŲ ŠVIESLENTE**

Siekama, kad 2020 metais Lietuvos suminis inovatyvumo indeksas (pagal suminę visų rodiklių vertę) pasiektų ES vidurkį.

Rodiklis	ES-27* valstybių	Lietuvos*
SUMINIS INOVACIJŲ INDEKSAS (SII)	0,475	0,294
1. Sąnaudos:		
1.1. Žmogiškieji ištekliai:		
1.1.1. Socialinių, inžinerijos ir humanitarinių mokslų absolventai, įgiję aukštąjį išsilavinimą (skaičius tūkstančiui 20–29 metų gyventojų)	40,3	60,3
1.1.2. Socialinių, inžinerijos ir humanitarinių mokslų daktarai (skaičius tūkstančiui 25–34 metų gyventojų)	1,11	0,61
1.1.3. Gyventojai, įgiję aukštąjį išsilavinimą (skaičius šimtui 25–64 metų gyventojų)	23,5	28,91
1.1.4. Visą gyvenimą trunkančio mokymo veiklos dalyviai (skaičius šimtui 25–64 metų gyventojų)	9,7	5,3
1.1.5. Jaunimo išsilavinimo lygis (20–24 metų gyventojų, įgijusių vidurinį išsilavinimą, procentais)	78,1	89
1.2. Finansai ir parama:		
1.2.1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai (toliau – MTEP) (bendrojo vidaus produkto (toliau – BVP) procentais)	0,65	0,58
1.2.2. Rizikos kapitalas (BVP procentais)	0,107	–
1.2.3. Privatūs kreditai (santykis su BVP)	0,131	0,61
1.2.4. Įmonių prieiga prie plačiajuosčio interneto (visų įmonių procentais)	77	53
2. Įmonių veikla:		
2.1. Įmonių investicijos:		
2.1.1. Verslo išlaidos MTEP (BVP procentais)	1,17	0,23
2.1.2. Išlaidos informacinėms technologijoms (BVP procentais)	2,7	1,8
2.1.3. Įmonių išlaidos inovacijoms (ne tyrimams, apyvartos procentais)	10,3	0,64
2.2. Ryšiai ir verslumas:		
2.2.1. Inovatyvios mažos ir vidutinės įmonės (toliau – MVI), veikiančios šalyje (MVI procentais)	30	17,7
2.2.2. Inovatyvios MVI, bendradarbiaujančios su kitomis įmonėmis (MVI procentais)	9,5	10,3
2.2.3. Įmonių kaita (įsteigtų ir veiklą nutraukusių įmonių (visų MVI procentais)	5,1	9
2.2.4. Bendros viešojo ir privataus sektorių publikacijos milijonui gyventojų	314	0
2.3. Veiklos našumas:		
2.3.1. Europos patentų organizacijos patentai (milijonui gyventojų)	105,7	1,3

2
(2 priedas)

Rodiklis	ES-27* valstybių	Lietuvos*
2.3.2. Bendrijos prekės ženklai (milijonui gyventojų)	124,6	20,4
2.3.3. Bendrijos dizainas (milijonui gyventojų)	121,8	2,6
2.3.4. Technologijų mokėjimo balanso srautai (BVP procentais)	1,07	0,08
3. Rezultatai:		
3.1. Inovatoriai:		
3.1.1. MVI, diegiančios produktų ar procesų naujoves (MVI procentais)	33,7	19,7
3.1.2. MVI, diegiančios rinkodaros ar organizavimo naujoves (MVI procentais)	40	28,5
3.1.3. Inovatyvių įmonių efektyvumo šaltiniai:		
3.1.3.1. Sumažintos darbo jėgos sąnaudos (inovacinių įmonių procentais)	18	10,7
3.1.3.2. Sumažintos medžiagų ir energijos sąnaudos (inovacinių įmonių procentais)	9,6	8,5
3.2. Ekonominis poveikis:		
3.2.1. Užimtumas vidutiniškai pažangių ir pažangiųjų technologijų gamybos įmonėse (visų darbuotojų procentais)	6,69	2,44
3.2.2. Užimtumas žinioms imliame paslaugų sektoriuje (visų darbuotojų procentais)	14,51	8,19
3.2.3. Vidutiniškai pažangių ir pažangiųjų technologijų gamybos produktų eksportas (viso eksporto procentais)	48,1	33,1
3.2.4. Žinioms imlių paslaugų eksportas (viso eksporto procentais)	48,7	13,8
3.2.5. Rinkos naujokų pardavimo mastas (apyvartos procentais)	8,6	6,04
3.2.6. Naujų įmonės produktų pardavimo mastas (apyvartos procentais)	6,28	6,39

*2008 metų Europos inovacijų švieslentės (2008 *European Innovation Scoreboard*) duomenys.
